

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΟΥ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ
1990 - 91

ΑΘΗΝΑ 1990

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥ- ΜΑΤΩΝ (Α.Ε.Ι.)	5
2. ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	7
1.1 Περιεχόμενο των σπουδών του Τμήματος	7
1.2 Επαγγελματικές δυνατότητες πτυχιούχων του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙ- ΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	9
2.1 Όργανα Διοικήσεως του Τμήματος	9
2.2 Τομείς του Τμήματος	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗ- ΠΙΑΓΩΓΩΝ	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑ- ΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	13
4.1 Εκλεγμένη Διοίκηση	13
4.2 Προσωπικό Γραμματείας	13
4.3 Προσωπικό κατά Τομείς	13
4.4 Προσωπικό Δ.Ε.Π. του Τμήματος	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ	15
5.1 Νομικό καθεστώς	15
5.2 Οργάνωση Σπουδών	19
5.3 Υποχρεώσεις φοιτητών για την απόκτηση πτυχίου	21
5.4 Τρόπος υπολογισμού βαθμού πτυχίου	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.	24
6.1 Ενδεικτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων χειμερινού και εαρινού εξαμήνου Ακαδ. έτους 1990-91	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ	28
7.1 Μαθήματα	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	43
8.1 Βασικές ημερομηνίες χειμερινού και εαρινού εξαμήνου ...	43
8.2 Ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων	44
8.3 Προγράμματα εξετάσεων	44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9. ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ	45

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

«1. Το Κράτος έχει την υποχρέωση να παρέχει την ανώτατη εκπαίδευση σε κάθε έλληνα πολίτη που το επιθυμεί, μέσα από τις διαδικασίες που ορίζονται κάθε φορά από το νόμο.

2. Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.), που έχουν ως αποστολή:

i) Να παράγουν και να μεταδίδουν τη γνώση με την έρευνα και τη διδασκαλία και να καλλιεργούν τις τέχνες.

ii) Να συντείνουν στη διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.

iii) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των κοινωνικών, πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τόπου.

3. Στα πλαίσια της αποστολής τους τα Α.Ε.Ι. οφείλουν να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού.»

(Άρθρο 1 του νόμου 1268/82)

2. ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στον οδηγό σπουδών οι φοιτητές θα βρουν χρήσιμες πληροφορίες σχετικές με τη διάρθρωση του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το περιεχόμενο των διαφόρων μαθημάτων, τα ωρολόγια και ημερομηνιακά προγράμματα των μαθημάτων και των αντίστοιχων εξετάσεων.

Ο οδηγός σπουδών είναι ιδιαίτερα χρήσιμος στους νεοεισερχόμενους φοιτητές του Τμήματος, γιατί παρέχονται πληροφορίες που αφορούν τους χώρους του τμήματος (χώροι διδασκαλίας, εργαστηριακών ασκήσεων) και ακόμη γενικές οδηγίες σχετικές με τις υποχρεώσεις των φοιτητών.

Με βάση το περιεχόμενο των μαθημάτων οι φοιτητές θα μπορούν να κάνουν τις επιλογές των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν σε κάθε εξάμηνο. Πρέπει να σημειωθεί, ότι η ύλη κάθε μαθήματος, περιγράφεται εδώ συνοπτικά. Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές θα πρέπει να συμβουλευονται και τους αντίστοιχους διδάσκοντες πριν προχωρήσουν στην επιλογή των μαθημάτων κάθε εξαμήνου.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών βρίσκεται τώρα σε μια μεταβατική περίοδο τόσο ως προς το περιεχόμενο σπουδών, όσο και σε ότι αφορά τους χώρους διδασκαλίας και ασκήσεων.

Ο παρόν οδηγός σπουδών επικυρώθηκε στη Γ.Σ. του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών της 8/11/90.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

1.1 Περιεχόμενο των σπουδών του Τμήματος

Το περιεχόμενο των σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών εστιάζεται στην Παιδαγωγική επιστήμη και στις συναφείς προς αυτή επιστήμες.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών έχει στα πλαίσια του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 1268/82 και του άρθρου 2 του Π.Δ. 320/83 (ΦΕΚ 116/τ. Α' /7-9-87) ειδικότερα ως αποστολή:

α) Να καλλιεργεί και να προάγει τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.

β) Να παρέχει στους πτυχιούχους του τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

γ) Να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της Εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά σε ζητήματα Παιδαγωγικής.

δ) Να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει.

Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης ακολούθησε μια μακράιωνη διαδικασία. Από τους αρχαιότετους χρόνους στράφηκε το ενδιαφέρον προς την παιδαγωγική θεωρία και πράξη. Περί τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα σε όλες τις πολιτισμένες χώρες αναδείχθηκε η παιδαγωγική σε αυτοτελή επιστήμη και απέκτησε το δικαίωμα στέγης στους κόλπους του Πανεπιστημίου. Στην ανάπτυξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης, ιδιαίτερα στον αιώνα μας, βοήθησαν πολλοί παράγοντες, όπως κοινωνικοί, πολιτικοί, η βιομηχανική ανάπτυξη και γενικά η ραγδαία εξέλιξη όλων σχεδόν των επιστημών και ιδιαίτερα εκείνων, που το επιστημονικό τους έργο σχετίζεται με τα πολυσχιδή θέματα της αγωγής.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του ο φοιτητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών αποκτά όλες εκείνες τις θεωρητικές και πραγματικές γνώσεις που θα τον βοηθήσουν να ασκήσει με πλήρη επιτυχία το εκπαιδευτικό του έργο στο χώρο της προσχολικής αγωγής. Γίνεται ακόμη

ικανός με τη συνεχή επιστημονική του επιμόρφωση να εμβαθύνει στους επιστημονικούς τομείς που έχουν σχέση με την αγωγή, ιδιαίτερα σ' εκείνους που ανταποκρίνονται περισσότερο στα επιστημονικά του ενδιαφέροντα.

1.2. Επαγγελματικές δυνατότητες πτυχιούχων του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στους κατόχους του τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε νηπιαγωγεία (αρθρ. 3, Π.Δ. 320, ΦΕΚ 116/τ. Α' /7-9-83).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

2.1 Όργανα Διοικήσεως του Τμήματος

Η βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το *Τμήμα*, το οποίο καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιάς επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο το οποίο όμως μπορεί να έχει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες συγκροτούν μια *Σχολή*. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών λειτουργεί ως αυτοτελές Τμήμα και όχι ως Σχολή.

Τα όργανα Διοικήσεως του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, όπως και όλων των Τμημάτων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της χώρας, σύμφωνα με το Ν. 1268/82, είναι: η *Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.)*, το *Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)* και ο *Πρόεδρος* με τον *Αναπληρωτή* του (η θέση του Αναπληρωτή Προέδρου θεσμοθετήθηκε με το ν. 1566/85). Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο, όταν αυτός λείπει, απουσιάζει ή κωλύεται.

Η Γενική Συνέλευση αποτελείται από 30 μέλη του *Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.)* όλων (αναλογικά) των βαθμίδων (δηλ. Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουροι Καθηγητές και Λέκτορες), 15 φοιτητές και εκπροσώπους των *Ειδικών Μεταπτυχιακών Υποτρόφων (Ε.Μ.Υ.)* ίσους με το 15% του αριθμού του Δ.Ε.Π. Η Γ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπει ο ν. 1268/82 (αρ. 8, παρ. 2ε) και αναθέτει αρμοδιότητες στο Δ.Σ. (αρ. 8, παρ. 3γ).

Σε γενικές γραμμές η Γ.Σ. αποφασίζει για θέματα, όπως είναι το πρόγραμμα σπουδών και ο κανονισμός σπουδών, η χορήγηση υποτροφιών σε μεταπτυχιακούς φοιτητές, επικυρώνει τις αποφάσεις των Τομέων (ανάθεσις διδασκαλίας, συγγράμματα) και του Δ.Σ. (κατανομή πιστώσεων), προκυρύνει κενές θέσεις μελών Δ.Ε.Π., και για κάθε γενικό θέμα που μπορεί να απασχολήσει το Τμήμα.

Το *Διοικητικό Συμβούλιο* αποτελείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, τους Διευθυντές των Τομέων, δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν εκπρόσωπο των Ε.Μ.Υ. και έναν εκπρόσωπο του Ειδικού Διοικητικού

Τεχνικού Προσωπικού (Ε.Δ.Τ.Π.) (όταν συζητούνται θέματα που αφορούν το Ε.Δ.Τ.Π.).

Οι αρμοδιότητες του Δ.Σ. καθορίζονται από το άρθρο 8. παρ. 3γ του ν. 1268/82. Έτσι, το Δ.Σ. αποφασίζει για την τοποθέτηση και τα καθήκοντα του Ε.Δ.Τ.Π. και των Ε.Μ.Υ., για τις ατομικές διοικητικές υποθέσεις των φοιτητών, κατανέμει τις κενές θέσεις Δ.Ε.Π. στους Τομείς του Τμήματος, εισηγείται στη Γ.Σ. την κατανομή των πιστώσεων, υποβάλλει προτάσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων Δ.Ε.Π. και ασκεί όσες αρμοδιότητες του αναθέτει με απόφασή της η Γ.Σ.

Ο Πρόεδρος συγκαλεί τη Γ.Σ. και το Δ.Σ., καταρτίζει την ημερήσια διάταξή τους και προεδρεύει στις εργασίες τους. Εισηγείται στη Γ.Σ. για τα διάφορα θέματα της αρμοδιότητάς της, τηρεί μητρώα επιστημονικής δραστηριότητας κάθε μέλους του Δ.Ε.Π., μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ. και του Δ.Σ., συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προΐσταται των υπηρεσιών του Τμήματος.

Το ανώτερο όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν δύο εκλεγμένοι εκπρόσωποι του Τμήματος: ένα μέλος του Δ.Ε.Π., που εκλέγεται (μαζί με τον αναπληρωτή του) κάθε φορά από άλλη βαθμίδα, από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος, και ένα εκπρόσωπο των φοιτητών.

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, ως νεοσύστατο, δεν έχει αναπτύξει ακόμη όλα τα παραπάνω αναφερόμενα όργανα Διοικήσεως.

2.2 Τομείς του Τμήματος

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, το οποίο δέχτηκε φοιτητές για πρώτη φορά από το ακαδημαϊκό έτος 1987/88 δεν υποδιαιρείται σε τομείς. Για την πληροφόρησή όμως των φοιτητών παραθέτουμε τα ακόλουθα:

Το κάθε Τμήμα διαιρείται σε *Τομείς*. Ο Τομέας συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος που αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η *Γενική Συνέλευση* και ο *Διευθυντής*.

Η *Γενική Συνέλευση* του Τομέα απαρτίζεται από το Δ.Ε.Π. του Τομέα, πέντε εκπροσώπους των φοιτητών και ένα εκπρόσωπο των Ε.Μ.Υ. από αυτούς που έχουν τοποθετηθεί στον Τομέα.

Η Γ.Σ. του Τομέα εκλέγει το Διευθυντή του Τομέα, συντονίζει το έργο του Τομέα στα πλαίσια των αποφάσεων της Γ.Σ. του Τμήματος, υποβάλλει προτάσεις προς τη Γ.Σ. του Τμήματος σχετικά με το πρόγραμμα σπουδών, κατανέμει τα κονδύλια του Τομέα στις διάφορες διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, εκλέγει Διευθυντές των Εργαστηρίων του Τομέα, αποφασίζει για την κατανομή του διδακτικού έργου στα μέλη του Δ.Ε.Π. του

Τομέα και γενικά για κάθε θέμα που μπορεί να απασχολήσει τον Τομέα.

Ο *Διευθυντής* του Τομέα συγκαλεί τη Γενική Συνέλευση του Τομέα, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, προεδρεύει των εργασιών της και μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεών της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών στεγάζεται στα ακόλουθα κτήρια:

- α) Ιπποκράτους 33,
- β) Ιπποκράτους 35
- γ) Κτήριο «Νομικής Σχολής», στην οδό Σόλωνος 57.
- δ) Κτήριο Νέου Χημείου
- ε) Μέγαρο Φυσικού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

4.1 Εκλεγμένη Διοίκηση

Χειμερινό Εξάμηνο

Πρόεδρος : Γιάννης Παπακώστας, Καθηγητής

Εαρινό Εξάμηνο

: Αθανάσιος Παππάς, Καθηγητής

Αναπληρωτής Πρόεδρος: —

Εκπρόσωπος Ε.Μ.Υ. : —

Εκπρόσωποι φοιτητών στο Δ.Σ.: —

Εκπρόσωπος Ε.Δ.Τ.Π. : —

Εκπρόσωπος Δ.Ε.Π. στη Σύγκλητο : Αντώνιος Ρήγας, Επίκουρος Καθηγητής

Αναπληρωτής εκπροσώπου Δ.Ε.Π. : Ευγενία Κουτσοβάνου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Εκπρόσωπος φοιτητών στη Σύγκλητο: —

4.2 Προσωπικό Γραμματείας

— Γραμματέας του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών: Ευδοκία Παπαρού-
ντα (τηλ. 3627277)

— Ανδριανή Χαρλαύτη

— Θέμις Ζυγούρη-Αναστασιάδου

4.3 Προσωπικό κατά Τομείς

Δεν υπάρχει προσωπικό κατά Τομείς, γιατί το Τμήμα, όπως ήδη αναφέρθηκε δε διαιρείται σε Τομείς και λειτουργεί μόνο ως Τμήμα.

4.4 Προσωπικό Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Καθηγητές

Μαρία Ηλιού
Γιάννης Παπακώστας
Αθανάσιος Παπάς

Αναπληρωτές Καθηγητές

Θάλεια Δραγώνα

Επίκουροι Καθηγητές

Αντώνιος Ρήγας
Απόστολος Παπαϊωάννου
Ευγενία Κουτσουβάνου
Λουΐζα Κακίση-Παναγοπούλου
Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου
Λέλα Γώγου-Καββαδία

Λέκτορες

Ευγενία Φλογαΐτη
Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ

5.1 Νομικό καθεστώς

Από το ακαδημαϊκό έτος 1987-88, το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών λειτουργεί με το πρόγραμμα σπουδών του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου, όπως αυτό καταρτίστηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1268/82, άρθρα 24 και 25.

Τα παραπάνω άρθρα και σχετική απόφαση της Συγκλήτου παρατίθενται στη συνέχεια για την πληρέστερη ενημέρωση των φοιτητών.

α) Άρθρο 24 «Πρόγραμμα σπουδών»

1. Το Πρόγραμμα Σπουδών περιέχει τους τίτλους των υποχρεωτικών και των κατ' επιλογή υποχρεωτικών μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων.

2. Το Πρόγραμμα Σπουδών προσαρμόζεται στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, ο οποίος καθορίζεται για κάθε πτυχίο με Π.Δ. που εκδίδεται μετά από γνώμη του Σ.Α.Π.* και των Σχολών και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από οκτώ.

3. Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα περιλαμβάνει έναν αριθμό «διδασκτικών μονάδων» (δ.μ.). Η δ.μ. αντιστοιχεί σε μια εβδομαδιαία ώρα διδασκαλίας επί ένα εξάμηνο προκειμένου περί αυτοτελούς διδασκαλίας μαθήματος και σε μιά μέχρι τρεις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας ή εξάσκησης επί ένα εξάμηνο για το υπόλοιπο εκπαιδευτικό έργο, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος. Στο Πρόγραμμα Σπουδών περιέχεται και ο ελάχιστος αριθμός δ.μ. που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

4. Η κατανομή των εξαμηνιαίων μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο δυνατό

* Σ.Α.Π.: Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας.

αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των προαπαιτούμενων και των εξαρτημένων από προαπαιτούμενα μαθήματα.

5. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα καλύπτουν τουλάχιστο το 1/4 του Προγράμματος Σπουδών.

6. Αρμόδια για την κατάρτιση του Προγράμματος Σπουδών είναι η Γ.Σ. Τμήματος. Το Πρόγραμμα Σπουδών αναθεωρείται κάθε Απριλίο. Ο Πρόεδρος του Τμήματος συγκροτεί Επιτροπή Προγράμματος από μέλη της Γενικής Συνελεύσεως του Τμήματος με ετήσια θητεία, η οποία υποβάλλει σχετική εισήγηση στη Γ.Σ. Τμήματος, αφού προηγουμένως κωδικοποιήσει τις προτάσεις των Τομέων.

7. Η απόφαση της Γ.Σ. Τμήματος για το Πρόγραμμα Σπουδών κοινοποιείται στον Κοσμήτορα και στην Ε.Α.Γ.Ε.* και δημοσιεύεται στον Οδηγό Σπουδών της Σχολής και του Τμήματος.

8. Στα προγράμματα σπουδών ενός Τμήματος μπορούν να περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλων Τμημάτων της ίδιας ή άλλης Σχολής. Στην περίπτωση αυτή η ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη του Δ.Ε.Π. του Τομέα αυτού γίνεται με απόφαση της Κοσμητείας ή του Πρυτανικού Συμβουλίου αντίστοιχα μετά από πρόταση των αντίστοιχων Τμημάτων ή Σχολών.

9. Η Γ.Σ. Τμήματος μπορεί να αντικαταστήσει μέρος των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων των τελευταίων δύο εξαμήνων πριν από το πτυχίο με ισότιμα προγράμματα εφαρμογών στο γνωστικό πεδίο του Τμήματος σε σύνδεση με την παραγωγική διαδικασία, τα οποία μπορούν να επιλέγουν οι φοιτητές στη θέση των μαθημάτων αυτών.

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, δημοσιευόμενη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη του Σ.Α.Π. και των Τμημάτων καθορίζονται οι λεπτομέρειες της οργάνωσης των προγραμμάτων αυτών, οι όροι της απασχόλησης των φοιτητών και της ενδεχόμενης αμοιβής τους, καθώς και οι μορφές συνεργασίας στα πλαίσια των προγραμμάτων αυτών με τους φορείς που μετέχουν στο Σ.Α.Π.

10. Για όλα τα μαθήματα του προγράμματος Σπουδών καθορίζεται ο Τομέας που έχει αρμοδιότητα για τη διδασκαλία τους. Τα μαθήματα αυτά μπορούν να διδάσκονται από όλα τα μέλη του Δ.Ε.Π. του Τμήματος.

11. Σε περίπτωση μαθήματος που διδάσκεται σε μεγάλα ακροατήρια επιδιώκεται η διαίρεση της αντίστοιχης τάξης σε τμήματα με μικρό αριθμό φοιτητών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα σε ένα μέλος του Δ.Ε.Π. του αντίστοιχου τομέα. Τα μέλη του Δ.Ε.Π. που παίρνουν τέτοια ανάθεση, συγκροτούν την Επιτροπή του Μαθήματος με συντονιστή μέλος του Δ.Ε.Π. που κατέχει την ανώτατη βαθμίδα. Η Επιτροπή του Μαθήματος συντονίζει την ομοιομορφία διδασκαλίας, ως προς το περιεχό-

μενο και την έκταση της διδασκτέας ύλης, των ασκήσεων και των εξετάσεων.

12. α) Με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η οργάνωση διασχολικών προγραμμάτων που οδηγούν σε ξεχωριστό πτυχίο. Η διδασκαλία κάθε διασχολικού προγράμματος ανατίθεται με μερική απασχόληση σε μέλη του Δ.Ε.Π. δύο ή περισσότερων Τμημάτων του Α.Ε.Ι., ύστερα από προτάσεις των Δ.Σ. των Τμημάτων αυτών.

β) Με απόφαση της Συγκλήτου ορίζεται πενταμελής Διοικούσα Επιτροπή από μέλη του Δ.Ε.Π. που συμμετέχουν στο διασχολικό πρόγραμμα στην οποία συμμετέχει ως Πρόεδρος ο Κοσμήτορας της Σχολής στην οποία ανήκει το Τμήμα που έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο πρόγραμμα.

γ) Η Διοικούσα Επιτροπή έχει τις αρμοδιότητες Δ.Σ. Τμήματος ενώ η Σύγκλητος έχει τις αρμοδιότητες της Γ.Σ. Τμήματος σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα σπουδών, τη διανομή του διδακτικού έργου και την τοποθέτηση και καθορισμό καθηκόντων Ε.Μ.Υ.

β) Άρθρο 25 «Κανονισμός Σπουδών»

1. Το ακαδημαϊκό έτος αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου και λήγει την 31η Αυγούστου του επόμενου.

2. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται χρονικά σε δύο εξάμηνα.

3. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον 13 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και 2 για εξετάσεις.

4. Διακοπή του εκπαιδευτικού έργου αλλά και της εν γένει λειτουργίας ενός Α.Ε.Ι. πέρα από τα προβλεπόμενα στο νόμο αυτό, είναι δυνατή με απόφαση της Συγκλήτου και μόνο για εξαιρετικές περιπτώσεις.

5. Αν για οποιοδήποτε λόγο ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τα 2/3 του προβλεπόμενου στο Πρόγραμμα για τις εργάσιμες μέρες του αντίστοιχου εξαμήνου, το αντίστοιχο μάθημα θεωρείται ότι δε διδάχθηκε.

6. Το πρώτο εξάμηνο αρχίζει το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου και το δεύτερο εξάμηνο λήγει το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουνίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες καθορίζονται από τη Σύγκλητο. Σε εξαιρετικές όμως περιπτώσεις ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με πρόταση της Συγκλήτου ρυθμίζει την έναρξη και λήξη των δύο εξαμήνων εκτός των ημερομηνιών αυτών, ώστε να συμπληρωθεί ο αριθμός των εβδομάδων της παρ. 3.

7. Με τους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι. ορίζονται τα σχετικά με τη δυνατότητα οργάνωσης και λειτουργίας θερινών εξαμήνων για ταχύρρυθμη διδασκαλία ή συμπλήρωση ύλης εξαμήνου.

8. Η βαθμολογία του φοιτητή σε κάθε μάθημα καθορίζεται από το διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή και προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχθεί σε θέματα ή εργαστηριακές ασκήσεις.

* Ε.Α.Γ.Ε.: Εθνική Ακαδημία Γραμμάτων και Επιστημών.

9. Σε περίπτωση αποτυχίας σε υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής υποχρεώνεται να το επαναλάβει κατά το επόμενο εξάμηνο.

10. Σε περίπτωση αποτυχίας σε κατ' επιλογή υποχρεωτικό μάθημα, ο φοιτητής υποχρεώνεται ή να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο κατ' επιλογή μάθημα.

11. Τα μαθήματα που χαρακτηρίζονται ως προαπαιτούμενα διδάσκονται και κατά τα δύο εξάμηνα του έτους.

12. Ο φοιτητής ολοκληρώνει τις σπουδές του και παίρνει πτυχίο όταν επιτύχει στα προβλεπόμενα μαθήματα και συγκεντρώσει τον απαιτούμενο αριθμό διδακτικών μονάδων.

13. Τα σχετικά με τον τύπο των χορηγούμενων πτυχίων και με την κατομολόγηση των πτυχιούχων καθορίζονται στους εσωτερικούς κανονισμούς των Α.Ε.Ι.

γ) Απόφαση Συγκλήτου

ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών στις συνεδριάσεις της στις 16.1.84 και 19.1.84 αποφάσισε τα εξής, τα οποία και θεωρούνται ως μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών.

1. (α) Το πρόγραμμα σπουδών που καταρτίζουν οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων είναι ενδεικτικό και όχι υποχρεωτικό για τους φοιτητές.

(β) Οι φοιτητές δηλώνουν τα μαθήματα τα οποία θα διδαχθούν με βάση προσωπικές επιλογές για την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος που θα τους οδηγήσει στη λήψη του πτυχίου. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι διάφορα των μαθημάτων του ενδεικτικού προγράμματος. Εάν ο φοιτητής δεν δηλώσει θα θεωρηθεί ότι αποδέχεται το ενδεικτικό πρόγραμμα. Εάν υπάρχει διάζευξη στο ενδεικτικό πρόγραμμα ο φοιτητής πρέπει να δηλώσει προτίμηση.

(γ) Ο αριθμός των μαθημάτων κατά εξάμηνο που θα προσφέρει το Τμήμα με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα (αριθμός ν) είναι κατά μέγιστο όριο 4 (τέσσερα) και σε εξαιρετικές περιπτώσεις 5 (πέντε).

(δ) Ανώτατος αριθμός μαθημάτων που μπορεί να επιλέγει ο φοιτητής σε κάθε εξάμηνο είναι το ανώτατο όριο του ν που παρουσιάζεται στο εκάστοτε πρόγραμμα σπουδών τμήματος συν 3 (τρία).

2. (α) Ο ορισμός στο πρόγραμμα σπουδών μαθημάτων ως προαπαιτούμενων δεν είναι υποχρεωτικός, εν πάση δε περιπτώσει, δεν είναι δυνατό να ορισθούν ως προαπαιτούμενα μαθήματα περισσότερα από το 1/5 του συνόλου των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Ένα μάθημα μπορεί να ορισθεί ως προαπαιτούμενο μόνο για ένα εξαρτώμενο μάθημα και αντίστροφα.

(β) Τα κατ' επιλογή μαθήματα (άρθρ. 24 παρ. 5) καλύπτουν τουλάχιστον

το 1/4 του αριθμού των μαθημάτων που πρέπει να διδαχθεί ο φοιτητής για να λάβει το πτυχίο του (και όχι απλώς το 1/4 του συνόλου των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών).

(γ) Κάθε Τμήμα πρέπει να διδάσκει σε κάθε εξάμηνο κατά το δυνατό το σύνολο των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών και πάντως, οπωσδήποτε τα προαπαιτούμενα μαθήματα.

3. (α) Μάθημα που διδάχθηκε επί 13 εβδομάδες, θεωρείται ότι διδάχθηκε επαρκώς.

(β) Μάθημα που διδάχθηκε σε λιγότερες από 9 εβδομάδες θεωρείται από την Σύγκλητο ότι δεν διδάχθηκε επαρκώς (βλ. άρθρ. 25 παρ. 5), οπότε με απόφαση της Σύγκλητου ή επαναλαμβάνεται το μάθημα ή παρατείνεται το εξάμηνο.

(γ) Όταν ένα μάθημα διδάχθηκε από 9-12 εβδομάδες, η Σύγκλητος θα κρίνει, μετά από γνώμη του αντίστοιχου Τμήματος, αν το μάθημα διδάχθηκε επαρκώς ή αν δοθεί παράταση εξαμήνου.

4. Η διδασκαλία είναι υποχρεωτική για τον διδάσκοντα ανεξάρτητα από τον αριθμό των φοιτητών που θα δηλώσουν το μάθημα.

5. (α) Οι τελικές εξετάσεις κάθε μαθήματος πραγματοποιούνται αμέσως μετά τη λήξη της διδασκαλίας μαθημάτων του αντίστοιχου εξαμήνου και διαρκούν 2-4 εβδομάδες. Εάν η τελική βαθμολογία του φοιτητή είναι μικρότερη του 5, τότε παρέχεται στον φοιτητή η δυνατότητα συμπληρωματικής εξέτασης μετά την ολοκλήρωση της οποίας και μόνο οριστικοποιείται η τελική βαθμολογία του και καταχωρείται στους καταλόγους της Γραμματείας.

(β) Η συμπληρωματική εξέταση πρέπει να γίνεται τον Σεπτέμβριο για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων (χειμερινό-εαρινό) και να είναι διάρκειας 4 εβδομάδων.

5.2 Οργάνωση Σπουδών

Κάθε ακαδημαϊκό έτος χωρίζεται σε διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλεγόμενα και κατανέμονται σε οκτώ (8) εξάμηνα. Κατά τη διάρκεια του χειμερινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 1ο, 3ο, 5ο και 7ο εξάμηνο του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών. Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου διδάσκονται τα μαθήματα που υπάγονται στο 2ο, 4ο, 6ο, 8ο του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών.

Η εκπαίδευση των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών γίνεται με τις παραδόσεις των μαθημάτων, τα φροντιστήρια, τις πρακτικές ασκήσεις σε νηπιαγωγεία, που ορίζονται από το Τμήμα, και με άλλες νόμι-

μες παιδευτικές δραστηριότητες που κρίνει αναγκαίες και θα εγκρίνει η Γ.Σ. του Τμήματος.

1. Υποχρεωτικά μαθήματα

Ως υποχρεωτικά μαθήματα χαρακτηρίζονται τα μαθήματα των οποίων η παρακολούθηση και η επιτυχής εξέταση θεωρείται απαραίτητη για το σύνολο των φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών.

Η παρακολούθηση των παραδόσεων της θεωρίας των μαθημάτων αποτελεί ακαδημαϊκή μόνο υποχρέωση του φοιτητή, δηλαδή δεν είναι υποχρεωτική και δεν τηρείται σύστημα καταχωρισμού απουσιών. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική παρακολούθηση των παραδόσεων είναι απόλυτα ενδεδειγμένη για τη σωστή θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή. Μόνο η άμεση επαφή με το διδάσκοντα μπορεί να οδηγήσει στην ακριβή γνώση του αντικειμένου κάθε μαθήματος.

Οι εξετάσεις γίνονται από το διδάσκοντα (ή τους διδάσκοντες) στο τέλος του εξαμήνου σε καθορισμένη ύλη. Οι εξετάσεις μπορεί να είναι γραπτές ή προφορικές. Η βαθμολογία των μαθημάτων εκφράζεται με την κλίματα μηδέν-δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το πέντε (5) και χωρίς τη χρήση κλασματικού μέρους. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα μιας συμπληρωματικής εξέτασεως (βλέπε απόφαση Συγκλήτου σελ. 23). Εάν ο φοιτητής αποτύχει και στη συμπληρωματική εξέταση, τότε θα πρέπει να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο.

Ο αριθμός των διδακτικών μονάδων (Δ.Μ.) που προσφέρει κάθε υποχρεωτικό μάθημα, ισούται με το άθροισμα των ωρών παραδόσεων θεωρίας και φροντιστηριακών ασκήσεων την εβδομάδα.

Το ισχύον πρόγραμμα σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα για το Χειμερινό και Εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1990-1991.

2. Επιλεγόμενα μαθήματα

Ως επιλεγόμενα μαθήματα (ή μαθήματα επιλογής) χαρακτηρίζονται τα μαθήματα από τα οποία ο φοιτητής πρέπει να επιλέξει ορισμένα, ώστε να συμπληρώσει τον απαραίτητο αριθμό μαθημάτων και ελάχιστο αριθμό Δ.Μ., που απαιτούνται για απόκτηση του πτυχίου. Ο φοιτητής είναι ελεύθερος να επιλέξει μαθήματα αυτού του τύπου, ανάλογα με τα προσωπικά του ενδιαφέροντα.

Αναφορικά με τις εξετάσεις, τη βαθμολογία και τον αριθμό Δ.Μ. κάθε μαθήματος επιλογής, ισχύει ό,τι και στα υποχρεωτικά μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας, ο φοιτητής μπορεί να επανεγγραφεί στο μάθημα και να το παρακολουθήσει σε επόμενο εξάμηνο ή να εγγραφεί σε άλλο επιλεγόμενο μάθημα.

Το ισχύον πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών περιλαμβάνει επιλεγόμενα μαθήματα από τα οποία ο φοιτητής πρέπει να επιλέξει τουλάχιστον ένα (1) για το χειμερινό και ένα (1) για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1990-1991.

5.3 Υποχρεώσεις φοιτητών για την απόκτηση πτυχίου

Ο φοιτητής για να αποκτήσει το πτυχίο του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών, πρέπει να ικανοποιήσει τις παρακάτω 5 προϋποθέσεις:

1. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του προγράμματος σπουδών και να ανταποκριθεί με επιτυχία στο πρόγραμμα πρακτικών ασκήσεων (υποδειγματικές διδασκαλίες κ.ά.) στα νηπιαγωγεία, όπως ορίστηκε από τη Γ.Σ. του Τμήματος. (Συνεδρία 9.10.90: Οι φοιτητές για να καταστούν πτυχιούχοι υποχρεούνται να έχουν περάσει σαράντα (40) μαθήματα. Τα τριάντα δύο (32) υποχρεωτικά (δηλαδή τα 4 σε κάθε εξάμηνο) και τα οκτώ (8) από τα επιλεγόμενα, ανεξάρτητα από το εξάμηνο που βρίσκονται. Εάν οι φοιτητές έχουν περάσει περισσότερα από οκτώ (8) μαθήματα επιλογής τότε, την ημέρα που υποβάλλουν αίτηση για πτυχίο θα δηλώσουν ποιά μαθήματα, συγκεκριμένα, επιλογής (από αυτά που έχουν περάσει) θέλουν να συμπεριληφθούν στο βαθμό του πτυχίου τους. Αυτά θα είναι μόνο (8). Ο πλήρης κατάλογος των υποχρεωτικών μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) ορίζεται για όλα τα εξάμηνα από τη Γ.Σ. του Τμήματος (βλέπε πρόγραμμα σπουδών).

2. Να εγγραφεί, να παρακολουθήσει και να εξεταστεί με επιτυχία σε ένα ορισμένο αριθμό επιλεγόμενων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Ο πλήρης κατάλογος των επιλεγόμενων μαθημάτων (με τις αντίστοιχες διδακτικές μονάδες) ορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος.

3. Να συμπληρώσει σύνολο διδακτικών μονάδων, που ορίζονται από τη Γ.Σ. του Τμήματος.

4. Η Γ.Σ. του Τμήματος θα αποφασίσει για τη συγγραφή ή όχι διπλωματικής εργασίας.

5. Ο χρόνος σπουδών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από 8 εξάμηνα.

Κάθε φοιτητής έχει την υποχρέωση να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις εγγραφής στα μαθήματα που προτίθεται να παρακολουθήσει και να εξεταστεί σε κάθε εξάμηνο σπουδών (συμπλήρωση ειδικών εντύπων - δηλώσεων που παρέχει η Γραμματεία του Τμήματος).

5.4 Τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου

Ο τρόπος υπολογισμού του βαθμού πτυχίου είναι ενιαίος για όλα τα ΑΕΙ

της χώρας και καθορίζεται από την Υπουργική Απόφαση υπ. αριθ. Φ141/Β3/2166α/Ιούνιος 1987, η οποία έχει ως ακολούθως:

1. Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. από το ακαδημαϊκό έτος 83-84 και μετά, όπως επίσης και όσων φοιτητών θα εισαχθούν στο μέλλον, λαμβάνονται υπόψη οι βαθμοί όλων των μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου (άρθρ. 25 παρ. 12 Ν. 1268/1982):

2. α) Για τον υπολογισμό του βαθμού του πτυχίου των φοιτητών που θα εισαχθούν στα Α.Ε.Ι. κατά το ακαδημαϊκό έτος 87-88 και τα επόμενα πολλαπλασιάζεται ο βαθμός, κάθε μαθήματος επί ένα συντελεστή, ο οποίος ονομάζεται συντελεστής βαρύτητας του μαθήματος, και το άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το άθροισμα των συντελεστών βαρύτητας όλων των μαθημάτων αυτών.

β) Οι συντελεστές βαρύτητας κυμαίνονται από 1,0 έως 2,0 και υπολογίζονται ως εξής:

- Μαθήματα με 1 ή 2 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,0
- Μαθήματα με 3 ή 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 1,5
- Μαθήματα με περισσότερες από 4 διδακτικές μονάδες έχουν συντελεστή βαρύτητας 2,0.

3. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. κατά τα ακαδημαϊκά έτη 86-87 και 85-86 γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις προηγούμενες παραγράφους 1 και 2, αλλά με την παροχή δυνατότητας επανεξέτασης, των μεν φοιτητών που έχουν εισαχθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 86-87 σε 2 μαθήματα, των δε φοιτητών που έχουν εισαχθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 85-86 σε 4 μαθήματα.

4. Ο υπολογισμός του βαθμού του πτυχίου για τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. κατά τα ακαδημαϊκά έτη 84-85 και 83-84 γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις προηγούμενες παραγράφους 1 και 2, εκτός εάν οι Γενικές Συνελεύσεις των οικείων Τμημάτων έχουν αποφασίσει διαφορετικά, ή αποφασίζουν διαφορετικά μέχρι 30.6.1987, οπότε και ισχύουν οι αποφάσεις αυτές των Γενικών Συνελεύσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση όμως προκειμένου να ισχύσουν οι αποφάσεις αυτές των Γενικών Συνελεύσεων των Τμημάτων, είναι η συμφωνία τους, ή η προσαρμογή τους μέχρι 30.6.1987, στην προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 της παρούσης απόφασης απαίτηση. Σε περίπτωση που δεν συντρέχει η παραπάνω προϋπόθεση, τότε θεωρείται ότι δεν υφίσταται σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τμήματος.

5. Εάν ένας φοιτητής έχει βαθμολογηθεί σε περισσότερα μαθήματα από όσα αντιστοιχούν στον κατά το Πρόγραμμα Σπουδών απαιτούμενο ελάχιστο αριθμό διδακτικών μονάδων για τη λήψη του πτυχίου, μπορεί αυτός να μην συνυπολογίσει για την εξαγωγή του βαθμού πτυχίου τους βαθμούς ενός αριθμού κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, με την προϋπόθεση ότι ο

αριθμός των διδακτικών μονάδων που αντιστοιχούν στα απομένοντα μαθήματα είναι τουλάχιστον ίσος με τον απαιτούμενο για την λήψη του πτυχίου.

6. Η απόφαση αυτή δεν αφορά τους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 82-83.

Παρατίθεται παράδειγμα (τύπος) υπολογισμού βαθμού πτυχίου, όπως διατυπώθηκε από το Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αθηνών στον Οδηγό Σπουδών του Πανεπιστημιακού έτους 1987-88, Αθήνα 1987, σελ. 22:

«Για τον υπολογισμό του βαθμού πτυχίου λαμβάνονται υπ' όψη τριάντα επτά (37) μαθήματα, στα οποία ο φοιτητής επέτυχε στις εξετάσεις; τα οποία στο σύνολό τους ικανοποιούν τις πέντε προϋποθέσεις για την απόκτηση πτυχίου, και τα οποία είναι τα πλέον ευνοϊκά για τον ίδιο το φοιτητή.

α) Όσοι ήταν φοιτητές του Τμήματος Μαθηματικών μέχρι και το Πανεπιστημιακό έτος 1986-87 ο ακριβής υπολογισμός του βαθμού πτυχίου γίνεται με τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{βαθμός πτυχίου} = \frac{\sum_{i=1}^{37} \delta_i \beta_i}{\sum_{i=1}^{37} \delta_i} = \frac{\sum_{i=1}^{37} \delta_i \beta_i}{140},$$

όπου $\beta_1, \dots, \beta_{37}$ είναι οι βαθμοί στα παραπάνω μαθήματα και $\delta_1, \dots, \delta_{37}$ είναι οι διδακτικές μονάδες που αντιστοιχούν σ' αυτά τα μαθήματα.

β) Για τους φοιτητές που εισάγονται από το Πανεπιστημιακό έτος 1987-88 και μετά ο βαθμός πτυχίου υπολογίζεται με βάση τον συντελεστή κάθε μαθήματος.

- i) Κάθε υποχρεωτικό μάθημα (Υ) έχει συντελεστή 2.
- ii) Κάθε μάθημα δέσμης (ΔΘΜ, ΔΕΜ, ΔΦ) έχει συντελεστή 1,5.
- iii) Κάθε ελεύθερο μάθημα (Ε) έχει συντελεστή 1.

Ο βαθμός πτυχίου δίδεται με τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{βαθμός πτυχίου} = \frac{\sum_{i=1}^{37} \sigma_i B_i}{\sum_{i=1}^{37} \sigma_i},$$

όπου $\beta_1, \dots, \beta_{37}$ είναι οι βαθμοί στα παραπάνω μαθήματα και $\sigma_1, \sigma_2, \dots, \sigma_{37}$ είναι οι συντελεστές που αντιστοιχούν σ' αυτά τα μαθήματα.»

Το παραπάνω παράδειγμα, για να ισχύσει για το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, πρέπει να υπολογιστεί με το πλήθος των μαθημάτων και τους συντελεστές αυτών, όπως η Γ.Σ. του Τμήματος ορίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

6.1 Ενδεικτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων χειμερινού και εαρινού εξαμήνου Ακαδ. έτους 1990-91

Στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών προτείνεται μια ορθολογική σειρά παρακολούθησής μαθημάτων κατά εξάμηνο. Η ακριβής τήρηση της σειράς των μαθημάτων δεν είναι υποχρεωτική, αλλά σημαντικές αποκλίσεις από αυτή, θα έχουν επιπτώσεις στην ομαλή συνέχεια των μαθημάτων και οι φοιτητές θα αντιμετωπίσουν βέβαιες δυσκολίες. Πρέπει να τονισθεί ότι το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων καταρτίζεται με βάση το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών.

Στους φοιτητές συνιστάται να εγγράφονται στα μαθήματα κατά το δυνατόν σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών, κυρίως ως προς τα υποχρεωτικά μαθήματα. Φοιτητές που έχουν καθυστερήσει στις σπουδές τους σε σχέση με το ενδεικτικό πρόγραμμα, προτείνεται να επιλέγουν μαθήματα που εμφανίζονται σε προηγούμενα εξάμηνα στο ενδεικτικό πρόγραμμα.

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων μπορεί να υφίσταται κάθε χρόνο τροποποιήσεις με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, στην οποία συμμετέχει και ο φοιτητικός φορέας.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών που ισχύει σήμερα στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών για το χειμερινό και εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1990-91.

Το πρόγραμμα σπουδών για το ακαδημαϊκό έτος 1990-91 έχει ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1990-1991

1. Α' Εξάμηνο (Χειμερινό)

a) Υποχρεωτικά Μαθήματα	ώρες διδ/λίας	διδ/κές μον/δες
— Νέα Ελληνική Φιλολογία Ι	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Θεωρίες Μάθησης	3	3

— Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αγωγής	3	3
— Εικαστική Αγωγή Ι	3	3

β) Κατ' επιλογήν Μαθήματα*

— Θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγικής επιστήμης	3	3
— Ψυχολογία της εκπαίδευσης	3	3
— Λαογνωσία με έμφαση στο παραμύθι	3	3

2. Β' Εξάμηνο (Εαρινό)

a) Υποχρεωτικά μαθήματα

— Εισαγωγή στην Ψυχολογία	3	3
— Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπ/σης	3	3
— Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης Ι	5	3
— Παιδαγωγική Σχολείου	3	3

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*

— Σύγχρονα ρεύματα στην επιστήμη της Αγωγής	3	3
— Εικαστική Αγωγή ΙΙ	3	3
— Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση Ι	3	3
— Ξένη γλώσσα - Παιδαγωγική ορολογία Ι	3	3

3. Γ' Εξάμηνο (Χειμερινό)

a) Υποχρεωτικά μαθήματα

— Διδακτική Μεθοδολογία Ι	3	3
— Ιστορία της Παιδαγωγικής	3	3
— Εξεικτική Ψυχολογία Ι	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Κοινωνική Ψυχολογία	3	3

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*

— Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση ΙΙ	3	3
— Γενικός προγραμματισμός και ανάπτυξη δραστηριοτήτων στο Νηπιάγωγείο* (δεν θα διδασχθεί - Απ. Γ.Σ. 4-7-90)		
— Κοινωνιολογία Εφαρμοσμένη στην εκπαίδευση - Κοινωνιολογία της Εκπ/σης ΙΙ	5	3
— Θρησκευσιολογία	3	

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα οι φοιτητές επιλέγουν ένα (1) μάθημα.

4. Δ' Εξάμηνο (Εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα	ώρες διδ/λίας	διδ/κές μον/δες
— Έρευνα και στατιστική στην εκπ/ση	5	3
— Η γενιά του '30 - Παιδική Λογοτεχνία	3	3
— Αναλυτικά Προγράμματα	3	3
— Εικαστική Αγωγή III - Μεθοδολογία	3	3
β) Κατ' επιλογήν Μαθήματα		
— Μουσική αγωγή I	3	3
— Εξελικτική Ψυχολογία II	3	3
— Ιστορία Νεότερης Ελλάδας και Πολιτισμού I	5	3
— Θεωρίες προσωπικότητας	3	3

5. Ε' Εξάμηνο (Χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα		
— Διδακτική Μεθοδολογία II	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Μουσική Αγωγή II	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Κλινική Ψυχολογία I	3	3
— Περιβαλλοντική Αγωγή I	5	3
β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*		
— Εκπαίδευση και Τεχνολογία	3	3
— Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση III	3	3
— Εκπαιδευτική Πολιτική και Κοινωνιολογία της Γλώσσας I	3	3

6. ΣΤ' Εξάμηνο (Εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα		
— Διδακτική Μεθοδολογία III	3 και 3 ώρ. φροντ.	3
— Μουσική Αγωγή III	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Συγκριτική Παιδαγωγική	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Συμβουλευτική I	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*		
— Φιλοσοφία της Εκπαίδευσης	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση IV	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Οργάνωση και Διοίκηση στην Εκπαίδευση	3 και 2 ώρ. φροντ.	3
— Περιβαλλοντική Αγωγή II - Διδακτική	5	3

* ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα οι φοιτητές επιλέγουν ένα (1) μάθημα.

7. Ζ' Εξάμηνο (Χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα	ώρες διδ/λίας	διδ/κές μον/δες
— Παιδαγωγική της ένταξης - Ειδική Αγωγή I	5	3
— Διδακτική Μεθοδολογία IV - Πρακτικές εφαρμογές	3	3
— Προγραμματισμός στην Εκπαίδευση I	3	3
— Ιστορία Νεότερης Ελλάδας	5	3
β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*		
— Συμβουλευτική II - Πρακτικές εφαρμογές	3	3
— Κλινική Ψυχολογία II - Ψυχοπαθολογία	3	3
— Κοινωνιολογικές και Ψυχολογικές θεωρίες για την οικογένεια	3	3

8. Η' Εξάμηνο (Εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα		
— Διαταραχές των παιδιών στην προσχολική ηλικία	3	3
— Συγκριτική Εκπαίδευση	3	3
— Λογοτεχνία - Παιδική Λογοτεχνία	3	3
— Διδακτική Μεθοδολογία V - Πρακτικές εφαρμογές	3	3
β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*		
— Ξένη Γλώσσα - Παιδαγωγική ορολογία II	3	3
— Εκπαιδευτική Πολιτική και Κοινωνιολογία της Γλώσσας II	3	3
— Προγραμματισμός στην εκπαίδευση II	3	3
— Ειδική Αγωγή II**	5	3

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: * Από τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά μαθήματα οι φοιτητές επιλέγουν ένα (1) μάθημα.

** Με την προϋπόθεση ότι οι φοιτητές έχουν περάσει επιτυχώς την «Ειδική Αγωγή I»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

7.1. Μαθήματα

Α' Εξάμηνο (χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά

1) Νέα Ελληνική Φιλολογία Ι

Διδάσκων: Γιάννης Παπακόστας

Περιεχόμενο μαθήματος: Έννοια και περιεχόμενο της λογοτεχνίας - Περίοδοι - Το νεοελληνικό διήγημα - Η Νεοελληνική λογοτεχνία 1880-1930 - Ερμηνεία κειμένων (Καβάφης-Καρυωτάτης-Βάρναλης κ.ά.).

2) Θεωρίες Μάθησης

Διδάσκουσα: Ευγενία Κουτσουβάνου

Περιεχόμενο μαθήματος: Έννοια μάθησης, Έννοια διδασκαλίας. Σχέση μάθησης και εκπαιδευτικής πράξης. Θεωρίες Μπιχεβιορισμού (Συνειρμικές Θεωρίες): (E.L. Thorndike, I. Pavlov, J.B. Watson, B.F. Skinner, κ.ά.). Κοινωνική Θεωρία Μάθησης: A. Bandura.

3) Εισαγωγή στην Επιστήμη της Αγωγής

Διδάσκων: Αντών. Αθ. Ρήγας

Περιεχόμενο μαθήματος: Έννοια της επιστήμης της αγωγής. Η παιδαγωγική ως επιστήμη. Οι κλάδοι της επιστήμης της αγωγής. Μέθοδοι έρευνας. Η παιδαγωγική και η σχέση της με άλλες επιστήμες. Το μορφώσιμο του ανθρώπου. Οι σκοποί της αγωγής. Παράγοντες και μέσα αγωγής. Η εξέλιξη της παιδαγωγικής και διδακτικής σκέψευς (κατά το 17^ο και 20^ο αιώνα).

4) Εικαστική Αγωγή Ι

Διδάσκουσα: Λουΐζα Κακίση-Παναγοπούλου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στην Εικαστική Αγωγή: Νέες θεωρίες. Εικαστικά στάδια του παιδιού. Το χρώμα. Μάσκες και θέατρο μασκέ. Ζωγραφική. Γνωριμία με τα υλικά.

β) Κατ' επιλογήν

1) Θεμελιώδη Προβλήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης

Διδάσκων: Α.Ε. Παπάς

Περιεχόμενο μαθήματος: Το ανοιχτό σχολείο στην Κοινωνία: Έμφαση στην Προσχολική αγωγή. Ειδικότερα: — Το ανοιχτό σχολείο με έμφαση στην προσχολική ηλικία: Παιδαγωγικομεθοδολογική προσέγγιση. Ειδικότερα: — Αντικείμενο και μέθοδοι έρευνας της Παιδαγωγικής Επιστήμης. — Παιδαγωγός και παιδί - η παιδαγωγική σχέση και οι προϋποθέσεις της. — Στόχοι και μεθόδευση της Παιδαγωγικής διαδικασίας. — Παιδαγωγικές ομάδες - Εκπαιδευτικά ιδρύματα. — Σημαντικοί σταθμοί στην Παιδαγωγική Επιστήμη.

2) Ψυχολογία της Εκπαίδευσης

Διδάσκουσα: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου.

Περιεχόμενο μαθήματος: Βασικές ψυχολογικές αρχές χρήσιμες για την κατανόηση και εξέλιξη της διαδικασίας της μάθησης και του έργου του παιδαγωγού. Ατομικές διαφορές στην ανάπτυξη. Εξέλιξη της προσωπικότητας. Ο ρόλος του σχολείου στη σωματική, πνευματική και συναισθηματική εξέλιξη του παιδιού.

3) Λαογνωσία με έμφαση στο παραμύθι

Διδάσκων: Ν. Μερακλής

Περιεχόμενο μαθήματος: —

Β' Εξάμηνο (εαρινό)

α) Υποχρεωτικά

1) Εισαγωγή στην Ψυχολογία

Διδάσκουσα: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου

Περιεχόμενο μαθήματος: Η Ψυχολογία σαν επιστήμη της συμπεριφοράς. Κλάδοι της επιστήμης και κυριότεροι εκπρόσωποι. Βασικές ψυχολογικές διαδικασίες, όπως μάθηση, αντίληψη, συνείδηση, προσωπικότητα, ατομικές διαφορές, ανώτερες πνευματικές διαδικασίες.

2) Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπ/σης

Διδάσκων: —

3) Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης I

Διδάσκουσα: Λέλα Γώγου

Περιεχόμενο μαθήματος: Τι είναι η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης. Εκπαίδευση και οικονομική ανάπτυξη. Σχολική επίδοση και κοινωνική προέλευση. Η ευθύνη του σχολείου στη δημιουργία της ανισότητας. Οι ερμηνείες της κοινωνικής ανισότητας στο σχολείο. Η ανισότητα στην ελληνική εκπαίδευση.

4) Παιδαγωγική του Σχολείου

Διδάσκων: Α.Ε. Παπάς

Περιεχόμενο μαθήματος: Παιδαγωγική του Σχολείου: Προσχολική αγωγή — Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Ειδικότερα: Η διαδικασία της αγωγής στις πρωτογενείς και δευτερογενείς παιδαγωγικές ομάδες: Ειδικότερα: — Το σχολείο ως θεσμός — η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα: Έμφαση στην προσχολική αγωγή. — Εκπαιδευτικός και μαθητής. — Εκπαιδευτικό έργο και σχολική κοινωνικοποίηση. — Η μεθοδολογική διαδικασία και η αγωγή: Το παιδαγωγικό κλίμα. — Στρατηγικές αγωγής και διδασκαλίας στο ενεργητικό σχολείο.

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα

1) Σύγχρονα ρεύματα στην επιστήμη της Αγωγής

Διδάσκων: Αντών. Αθ. Ρήγας

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή (συνοπτική παρουσίαση της διαχρονικής διάστασης της επιστήμης της αγωγής). Η ερβαρτιανή παιδαγωγική: αφετηρία της επιστημονικής παιδαγωγικής. Το «σχολείο εργασίας» και οι κορυφαίοι εκπρόσωποί του. Ο σύγχρονος προβληματισμός στη θεωρία και πράξη της αγωγής: προσέγγιση και κριτική θεώρηση.

2) Εικαστική Αγωγή II

Διδάσκουσα: Λουΐζα Κακίση-Παναγοπούλου

Περιεχόμενο μαθήματος: Στοιχεία ειδικής διδακτικής της ζωγραφικής. Θεματολογικοί χώροι της Εικαστικής Αγωγής. Δημιουργική απασχόληση, δημιουργική διερεύνηση. Δημιουργικές εργασίες I (ατομικές και συλλογικές) κ.ά.

3) Κινητική εξέλιξη και Κινητική Μάθηση I

Διδάσκουσα: Δήμητρα Κουτσούκη-Κοσκινά

Περιεχόμενο μαθήματος: Αρχές και βασικές έννοιες της κινητικής εξέλιξης. — Στόχοι και αρχές της κινητικής αγωγής στη νηπιακή ηλικία: α) προσαρμογή, β) αξιολόγηση, γ) παρέμβαση. — Παράγοντες που επηρεάζουν την σωματική, φυσική και κινητική εξέλιξη του νηπίου. — Κληρονομικότητα, περιβάλλον και κινητική εξέλιξη. — Διατροφή, παχυσαρκία, φυσική δραστηριότητα, χρόνια καρδιαναπνευστικά προβλήματα, διαβήτης και νεφροπάθειες.

4) Ξένη γλώσσα - Παιδαγωγική ορολογία I

Διδ.: —

Γ' Εξάμηνο (χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Διδακτική Μεθοδολογία I

Διδάσκων: Α.Ε. Παπάς

Περιεχόμενο μαθήματος: Γενικές αρχές της Διδακτικής Μεθοδολογίας - σκοποί και στόχοι στη Μεθοδολογία. Μεθοδολογικά μοντέλα. Αγωγή και Διδασκαλία. Το γνωστικό και αξιακό πρόβλημα στη Διδακτική Μεθοδολογία. Ο αντιδιδασκτικός ρόλος του εκπαιδευτικού. Η μέθοδος του Δασκάλου και του μαθητή. Διδακτική Μεθοδολογία και σύγχρονες στρατηγικές για την προσέγγιση της γνώσης και των αξιών, με αντίστοιχους σχεδιασμούς και παραδείγματα στη σύγχρονη εκπαίδευση.

2) Ιστορία της Παιδαγωγικής

Διδάσκων: Αντών. Αθ. Ρήγας

Περιεχόμενο μαθήματος: Διαχρονική παρουσίαση και κριτική θεώρηση της παιδαγωγικής επιστήμης. Η παιδαγωγική κατά την αρχαιότητα. Η παιδαγωγική κατά τους ελληνιστικούς και ρωμαϊκούς χρόνους. Η παιδαγωγική και ο χριστιανισμός. Η παιδαγωγική στη δύση.

3) Εξελεγκτική Ψυχολογία I

Διδάσκων: Κώστας Καπετανάκης

Περιεχόμενο μαθήματος: Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στις έννοιες της εξελικτικής ψυχολογίας. Οριοθετείται το αντικείμενο και οι μέθοδοι της

εξελικτικής ψυχολογίας και αναφέρονται οι βασικές κατευθύνσεις και διαφορετικές απόψεις μέσα από τις οποίες έχει διαμορφωθεί.

4) Κοινωνική Ψυχολογία

Διδάσκουσα: Θάλεια Δραγώνα

Περιεχόμενο μαθήματος: Η κοινωνική ψυχολογία που αποτελεί τομή των κοινωνιολογικών παραγόντων και των ψυχολογικών καταβολών της ανθρώπινης συμπεριφοράς, είναι απαραίτητη για τη διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων. Το μάθημα αυτό εισάγει, το νέο ακόμη φοιτητή, στο έργο, τις ιδιαιτερότητες και τις μεθόδους της κοινωνικής ψυχολογίας. Τα επιμέρους θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνική ψυχολογία εντάσσονται σε τέσσερες μεγάλες ενότητες: Ατομικές Διεργασίες και Κοινωνική Συμπεριφορά, Διατομικές Διεργασίες, Ομαδικές Διεργασίες και Διομαδικές Σχέσεις, Συναλλαγή στο Ευρύτερο Κοινωνικό Περιβάλλον.

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα

1) Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση II

Διδάσκουσα: Δήμητρα Κουτσούκη-Κοσκινά

Περιεχόμενο μαθήματος: — Μυϊκό, οστικό και νευρικό σύστημα. — Αισθητήρια όργανα και ο ρόλος τους στην κινητική εξέλιξη. — Φυσικές και κινητικές ικανότητες. - Δοκιμασίες ελέγχου φυσικών και κινητικών ικανοτήτων.

2) Γενικός προγραμματισμός και ανάπτυξη δραστηριοτήτων στο Νηπιαγωγείο

Διδάσκουσα: Ευγενία Κουτσουβάνου

Περιεχόμενο μαθήματος: Ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας — Πιστοποίηση αναγκών. Πρόγραμμα δραστηριοτήτων προσχολικής εκπαίδευσης. Πηγές-Υλικό. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού. Ο ρόλος του παιδιού. Κριτήρια αξιολόγησης του προγράμματος δραστηριοτήτων και υλικού.

3) Κοινωνιολογία Εφαρμοσμένη στην Εκπαίδευση - Κοινωνιολογία της Εκπ/σης II

Διδάσκουσα: Λέλα Γώγου

Περιεχόμενο μαθήματος: Κοινωνιολογικές μέθοδοι και πρακτικές εφαρμογές στην Εκπαίδευση. Η Έρευνα-Δράση στην Εκπαίδευση.

4) Θρησκευσιολογία

Διδάσκων: Χρονόπουλος

Περιεχόμενο μαθήματος: Οι θρησκείες της Ασίας: Ινδουϊσμός, Βουδδισμός, Ταοϊσμός, Κομφουκιανισμός, Ζεν-Βουδδισμός.

Δ' Εξάμηνο (εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Έρευνα και Στατιστική στην Εκπ/ση

Διδάσκουσα: Θάλεια Δραγώνα

Περιεχόμενο μαθήματος: Οι στατιστικές μέθοδοι αποτελούν μεθοδολογικό εφόδιο για κάθε επιστήμονα/ερευνητή. Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειώσει το φοιτητή με τις βασικότερες έννοιες και μεθόδους της περιγραφικής στατιστικής και κάποιες μεθόδους της επαγωγικής στατιστικής. Οι κατανομές μονομεταβλητών, οι δείκτες κεντρικής τάσεως, οι δείκτες διασποράς, οι κατανομές συμμεταβλητών, η έννοια της συνάφειας, οι δείκτες συνάφειας αποτελούν αντικείμενο της περιγραφικής στατιστικής. Οι στατιστικές εκτιμήσεις σημείου και διαστήματος, η έννοια της στατιστικής σημαντικότητας, ο έλεγχος υποθέσεων μέσου όρου, τυπικής απόκλισης, δεικτών συνάφειας και ποσοστιαίων αναλογιών εξετάζονται από την επαγωγική στατιστική.

2) Η Γενιά του '30 - Παιδική Λογοτεχνία

Διδάσκων: Γιάννης Παπακώστας

Περιεχόμενο μαθήματος: Η ανανέωση του ποιητικού λόγου: Σεφέρης - Ελύτης - Ρίτσος κ.ά. Το δοκίμιο (Θεοτοκάς) - Η παιδική λογοτεχνία της περιόδου 1880-1930 - Εκπαιδευτικός δημοτικισμός.

3) Αναλυτικά Προγράμματα

Διδάσκων: Α.Ε. Παπάς

Περιεχόμενο μαθήματος: Ιστορικοφιλοσοφικό και ψυχοπαιδαγωγικό πλαίσιο — Σκοποί και στόχοι της Γεν. Εκπ/σης — Τα νέα αναλ. προγράμματα: Curricula: περιγραφή στόχων μάθησης - γνώσεις και αξίες στο Αναλυτικό Πρόγραμμα — Μοντέλα αναλυτικών προγραμμάτων και διδακτικών στόχων. Αναφορά στις δραστηριότητες και τα αναλ. προγράμματα της προσχολικής αγωγής.

4) Εικαστική Αγωγή III - Μεθοδολογία

Διδάσκουσα: Λουίζα Κακίση-Παναγοπούλου

Περιεχόμενο μαθήματος: α) Στοιχεία Ιστορίας της Τέχνης. β) Πηλοπλαστική. Κατασκευές: παιχνίδια, τοτέμ, κ.λ.π.

β) Κατ' επιλογήν

1) Μουσική Αγωγή I

Διδάσκοντες: Στεργιοπούλου - Μαλαφής

Περιεχόμενο μαθήματος: Θεωρία της Μουσικής, δηλαδή οι βασικές αρχές για να μπορέσουμε να διαβάσουμε ένα απλό μουσικό κομμάτι ή τραγούδι. Ασκήσεις σολφέζ για την καλλιέργεια του αυτιού, της φωνής και του σωστού ρυθμού. Κάποια τραγούδια κατάλληλα για το Νηπιαγωγείο, που με τη βοήθεια της πρακτικής εξάσκησης σ' ένα μικρό όργανο, π.χ. αρμόνιο, να μπορούν να παιχτούν. Τα τραγούδια αυτά έχουν πολύ απλούς δακτυλισμούς. Επίσης στοιχεία Ιστορίας της Μουσικής, Μορφολογία και Οργανογνωσία.

2) Εξελικτική Ψυχολογία II

Διδάσκων: —

3) Ιστορία Νεότερης Ελλάδας και Πολιτισμού I

Διδάσκων: Απόστολος Παπαϊωάννου

Περιεχόμενο μαθήματος: Το νεοελληνικό κράτος και η εξάρτησή του από τις Μεγάλες Δυνάμεις (1832-1974). Μετασχηματισμός της νεοελληνικής κοινωνίας (1864-1974). Η Ελλάδα ως βαλκανική δύναμη (1909-1922). Η θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη (η Ελλάδα ως ευρωπαϊκό κράτος (1914-1940). Τα νεοελληνικά πολιτισμικά προβλήματα (1850-1967).

4) Θεωρίες προσωπικότητας

Διδάσκουσα: Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στη φύση της θεωρίας για την προσωπικότητα. Παρουσιάζονται και συζητούνται οι παρακάτω θεωρίες προσωπικότητας: Θεωρίες των τύπων (βιολογικές και ψυχολογικές), θεωρίες των χαρακτηριστικών (Cattell), ψυχοδυναμικές θεωρίες (ψυχαναλυτική του Freud και αναλυτική του Jung), κοινωνικές-ψυχολογικές θεωρίες (Adler, Fromm, Horney), η θεωρία του πεδίου του Lewin, η ατομική ψυχολογία του Allport, η θεωρία της μάθησης για την προσωπικότητα που βασίζεται στο συμπεριφορισμό (Dollard και Miller) και η θεωρία του εαυτού του Rogers.

Ε' Εξάμηνο (χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Διδακτική Μεθοδολογία II

Διδάσκων: Α.Ε. Παπός

Περιεχόμενο μαθήματος: Διδακτικές στρατηγικές στην προσέγγιση της αγωγής και μάθησης. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην παιδαγωγική θεωρία και τη διδακτική πράξη. Μεθοδολογική προσέγγιση των λογοτεχνικών κειμένων. Διδακτική προσέγγιση των μύθων και παραμυθιών. Η γλωσσική ανάπτυξη στην Προσχολική ηλικία: προφορικός λόγος. Το προαναγνωτικό στάδιο στην Προσχολική αγωγή. Το προγραφικό στάδιο στην Προσχολική αγωγή. Η πρώτη ανάγνωση σε παιδιά ηλικίας 6 ετών. Ηθική και Θρησκευτική αγωγή στην Προσχολική ηλικία.

2) Μουσική Αγωγή II

Διδάσκοντες: Στεργιοπούλου - Μαλαφής

Περιεχόμενο μαθήματος: Θεωρία της Μουσικής, δηλαδή οι βασικές αρχές για να μπορέσουμε να διαβάσουμε ένα απλό μουσικό κομμάτι ή τραγούδι. Ασκήσεις σολφέζ για την καλλιέργεια του αυτιού, της φωνής και του σωστού ρυθμού. Κάποια τραγούδια κατάλληλα για το Νηπιαγωγείο, που με τη βοήθεια της πρακτικής εξάσκησης σ' ένα μικρό όργανο, π.χ. αρμόνιο, να μπορούν να παιχτούν. Τα τραγούδια αυτά έχουν πολύ απλούς δακτυλισμούς. Επίσης στοιχεία Ιστορίας της Μουσικής, Μορφολογία και Οργανογνωσία.

3) Κλινική Ψυχολογία I

Διδάσκουσα: Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στον κλάδο της κλινικής ψυχολογίας: Μέθοδος, διαγνωστικές δοκιμασίες (τεστ). Ιστορία της ψυχιατρικής και του ψυχιατρικού νοσοκομείου. Η νεότερη προσέγγιση στην ψυχοπαθολογία, κυρίως του παιδιού και του εφήβου μέσα από τις αρχές των ψυχοδυναμικών θεωριών, της θεωρίας της γνωστικοκοινωνικής μάθησης και των θεωριών της μάθησης. Θεραπευτικές προσεγγίσεις.

4) Περιβαλλοντική Αγωγή I

Διδάσκουσα: Ευγένια Φλογαίτη

Περιεχόμενο μαθήματος: Ιστορία, φιλοσοφία, αρχές, στόχοι της περιβαλλοντικής Αγωγής. Βασικές γνώσεις που αφορούν στο περιβάλλον: Βιοφυσικοί παράμετροι - Δομή και λειτουργία του φυσικού περιβάλλοντος - Δυναμική Οικοσυστημάτων - Ροή ενέργειας - Μεταφορά και ανακύκλωση της ύλης - Δυναμική πληθυσμών. Ανθρώπινες παρεμβάσεις στις φυσικές διαδικασίες - Ανθρωπογενή οικοσυστήματα. Οικονομικοί και κοινωνικοπολιτιστικοί παράμετροι. Αλληλεπίδραση βιοφυσικών και κοινωνικών, πολιτιστικών, οικονομικών παραγόντων. Οικολογική κρίση - Περιβαλλοντικά προβλήματα. Ανάλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων - Αίτια και συνέπειες.

β) Κατ' επιλογή μαθήματα

1) Εκπαίδευση και Τεχνολογία (οπτικοακουστικά μέτρα)

Διδάσκουσα: Αλεξάνδρα Κορωναίου

Περιεχόμενο μαθήματος: Κριτική προσέγγιση των οπτικοακουστικών μηνυμάτων, της κατανάλωσής τους από τους πρωταγωνιστές του εκπαιδευτικού συστήματος, των άμεσων και έμμεσων αποτελεσμάτων αυτής της κατανάλωσης. - Εισαγωγή στη Γενική Σημειολογία - Ανάλυση «γλωσσών» και κωδίκων - Θέση και ρόλος του δέκτη στην παραγωγή των σημασιών - Πολιτισμικές λειτουργίες των μέσων και η έννοια του «παράλληλου Σχολείου». - Η εισαγωγή των οπτικοακουστικών μέσων στην εκπαίδευση, η επίδρασή τους στην παιδαγωγική, τα αποτελέσματα των ερευνών και οι προοπτικές για το μέλλον.

2) Κινητική Εξέλιξη και Κινητική μάθηση III

Διδάσκουσα: Δήμητρα Κουτσούκη-Κοσκινά

Περιεχόμενο μαθήματος: Ορισμοί και θεωρίες κινητικής εξέλιξης. Ατομικές διαφορές. Μέθοδοι έρευνας της κινητικής εξέλιξης. Μελέτη ατομικών περιπτώσεων. Κρίσιμες περίοδοι και όρια κινητικής εξέλιξης. Βασικές φυσικές και κινητικές ικανότητες - Αξιολόγηση. Θεμελιώδη κινητικά σχήματα. Θεωρίες κινητικής μάθησης και απόκτηση κινητικών δεξιοτήτων. Αισθητήρια όργανα και κινητική αντίληψη. Κινητική μνήμη. Φάσεις κινητικής εξέλιξης και στάδια απόκτησης κινητικών δεξιοτήτων. Κίνητρα για κινητική μάθηση. Ανατροφοδότηση και μέθοδοι ενίσχυσης. Μεταφορά στην κινητική μάθηση.

3) Εκπαιδευτική Πολιτική και Κοινωνιολογία της Γλώσσας I

Διδάσκουσα: Αλεξάνδρα Κορωναίου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στην κοινωνιογλωσσολογία - Γενικές έννοιες και μεθοδολογία - Μελέτη των κοινωνιολογικών θεωριών για τη γλώσσα και την επίδρασή της στα κοινωνικά φαινόμενα. - Γλώσσα και συστήματα επικοινωνιών - Κοινωνικές τάξεις και κώδικες επικοινωνίας.

ΣΤ' Εξάμηνο (εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Διδακτική Μεθοδολογία III

Διδάσκων: Ευγενία Κουτσουβάνου

Περιεχόμενα μαθήματος: —

2) Μουσική Αγωγή III

Διδάσκοντες: Στεργιοπούλου - Μαλαφής

Περιεχόμενο μαθήματος: Θεωρία της Μουσικής, δηλαδή οι βασικές αρχές για να μπορέσουμε να διαβάσουμε ένα απλό μουσικό κομμάτι ή τραγούδι. Ασκήσεις σολφέζ για την καλλιέργεια του αυτιού, της φωνής και του σωστού ρυθμού. Κάποια τραγούδια κατάλληλα για το Νηπιαγωγείο, που με τη βοήθεια της πρακτικής εξάσκησης σ' ένα μικρό όργανο, π.χ. αρμόνιο, να μπορούν να παιχτούν. Τα τραγούδια αυτά έχουν πολύ απλούς δακτυλισμούς. Επίσης στοιχεία Ιστορίας της Μουσικής, Μορφολογία και Οργανογνωσία.

3) Συγκριτική Παιδαγωγική

Διδάσκων: Αντ. Αθ. Ρήγας

Περιεχόμενο μαθήματος: Έννοια και περιεχόμενο της Συγκριτικής Παιδαγωγικής. Προέλευση και λειτουργία των Εκπαιδευτικών συστημάτων. Εκπαιδευτικά συστήματα: Στην ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας· στη Δανία· στη Γαλλία και σε άλλες χώρες.

4) Συμβουλευτική I

Διδάσκουσα: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στις θεωρίες της Συμβουλευτικής. Αρχές, εξελίξεις και έρευνα. Μεθοδολογία και φιλοσοφία της συμβουλευτικής με ιδιαίτερη έμφαση στη συμπεριφορά του συμβούλου. Στόχοι της συμβουλευτικής. Η συμβουλευτική διαδικασία.

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα

1) Φιλοσοφία της Εκπαίδευσης

Διδάσκων:

Περιεχόμενο μαθήματος:

2) Κινητική Εξέλιξη και Κινητική Μάθηση IV

Διδάσκουσα: Δήμητρα Κουτσούκη-Κοσκινά

Περιεχόμενο μαθήματος: Προγράμματα διδασκαλίας και προγράμματα εξάσκησης δεξιοτήτων. Κινητικός έλεγχος και ρυθμός. Εφαρμογές για την ανάπτυξη των θεμελιωδών κινητικών σχημάτων.

Δεξιότητες χειρισμού μικρών και μεγάλων αθλητικών οργάνων. Ομαδικές δραστηριότητες. Ατομικές δραστηριότητες. Κινητικές δραστηριότητες για κλειστούς και ανοικτούς χώρους.

3) Οργάνωση και Διοίκηση στην Εκπαίδευση

Διδάσκων: —

4) Περιβαλλοντική Αγωγή II - Διδακτική

Διδάσκουσα: Ευγενία Φλογαίτη

Περιεχόμενο μαθήματος: Βασικές διαστάσεις της Οικολογικής Κρίσης - Ανάλυση περιβαλλοντικών προβλημάτων - Γεωγραφική Κλιμάκωση - Διαχρονικότητα - Οικονομικοί, πολιτιστικοί, κοινωνικοί παράγοντες σε σχέση με τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Ανάπτυξη και Περιβάλλον. Τα οικονομικοκοινωνικά συστήματα και τα προβλήματα του περιβάλλοντος. Οι βιοφυσικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της οικολογικής κρίσης. Ιδιαιτερότητες της δομής και λειτουργίας των Μεσογειακών Οικοσυστημάτων - Ο Ελληνικός Χώρος και τα Περιβαλλοντικά Προβλήματα. Μεθοδολογία Περιβαλλοντικής Αγωγής: Στρατηγική για την ενσωμάτωση της Περιβαλλοντικής Αγωγής στα προγράμματα σπουδών - Στρατηγικές και δραστηριότητες για τη διδασκαλία και την κατανόηση της περιβαλλοντικής διάστασης στο νηπιαγωγείο.

Ζ' Εξάμηνο (χειμερινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Παιδαγωγική της ένταξης - Ειδική Αγωγή I

Διδάσκουσα: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή - Ορισμοί - Ειδική Αγωγή (Ιστορική αναδρομή, προκαταλήψεις) - Ανάλυση βασικών εννοιών - Ειδικό Νηπιαγωγείο - Ειδικός Παιδαγωγός. Παιδαγωγική της ένταξης της εξέλιξης της ειδικής παιδαγωγικής σκέψης και πράξης - Η εξέλιξη της ένταξης στην Ελλάδα - Παιδιά με ειδικές ανάγκες στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό - Δικαιώματα αποκατάστασης και η πρακτική σημασία στην παιδαγωγική της ένταξης - Ένταξη στο νηπιαγωγείο και δημοτικό (θεωρία και πρακτική) - Στόχοι και εμπειρίες της ένταξης.

2) Διδακτική Μεθοδολογία IV - Πρακτικές εφαρμογές

Διδάσκων: Α.Ε. Παπάς, (Αντ. Ρήγας, Α. Κακίση-Παναγοπούλου, Ε. Φλογαίτη, Α. Ζώνιου-Σιδέρη, Στεργιοπούλου, Χρονόπουλος, Μαλαφής, Δ. Κουτσούκη-Κοσκινά).

3) Προγραμματισμός στην Εκπαίδευση I

Διδάσκουσα: Μαρία Ηλιού

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Οικονομία και προγραμματισμός της εκπαίδευσης, εκπαιδευτική πολιτική: θέματα ορολογίας.
2. Μεθοδολογικές οριοθετήσεις. Το δικαίωμα στην εκπαίδευση.
3. Η εκπαίδευση ως καταναλωτικό αγαθό και ως οικονομική επένδυση.
4. Ιστορία του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών.
5. Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός στις Επιστήμες της Αγωγής.
6. Οι σύγχρονες τάσεις στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό και η ανάπτυξη της προσχολικής εκπαίδευσης.
7. Εκπαιδευτικές ανισότητες.
8. Σημασία του εκπαιδευτικού σχεδιασμού για τη μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων.
9. Ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός στην Ελλάδα και η ανάπτυξη της προσχολικής εκπαίδευσης.

4) Ιστορία Νεότερης Ελλάδας

Διδάσκων: Απόστολος Παπαϊωάννου

Περιεχόμενο μαθήματος: Η ίδρυση του πρώτου Πανεπιστημίου. Η επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843. Το Σύνταγμα του 1844. Το Ελληνικό Βασίλειο και η εξάρτησή του από τις Μεγάλες Δυνάμεις (1832-1864). Το ελληνικό και το ευρωπαϊκό 1848. Η Μεγάλη Ιδέα. Κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα (1821-1967).

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα*

1) Συμβουλευτική II - Πρακτικές εφαρμογές

Διδάσκουσα: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου

Περιεχόμενο μαθήματος: Η συμβουλευτική εμπειρία στην πράξη. Βασικές αρχές, τρόποι καλύτερης συμβουλευτικής προσέγγισης. Δομή και στάδια εξέλιξης της συμβουλευτικής σχέσης. Επίβλεψη πρακτικής εξάσκησης στις επιμέρους ικανότητες της συμβουλευτικής διαδικασίας.

2) Κλινική Ψυχολογία II' - Ψυχοπαθολογία

Διδάσκουσα: Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου

Περιεχόμενο μαθήματος: Εισαγωγή στην ψυχοπαθολογία, με έμφαση στην ψυχοπαθολογία του παιδιού και του εφήβου. Τα μεγάλα σύνδρομα: νοητική καθυστέρηση, αισθητηριακές και σωματικές αναπηρίες, ψυχικές διαταραχές, νευρώσεις και ψυχώσεις της παιδικής και εφηβικής ηλικίας, διαταραχές του λόγου και της μάθησης, διαταραχές συμπεριφοράς. Επίδειξη χρήσης διαγνωστικών δοκιμασιών με παιδιά (VIDEO).

3) Κοινωνιολογικές και Ψυχολογικές Θεωρίες για την Οικογένεια

Διδάσκουσα: Θάλεια Δραγώνα

Περιεχόμενο μαθήματος: Το μάθημα αυτό αποτελείται στους τελειόφοιτους και προϋποθέτει μια σύνθεση προηγούμενων γνώσεων τόσο στο χώρο της κοινωνιολογίας όσο και της ψυχολογίας. Εισάγοντα τα γνωστικά πλαίσια στα οποία εντάσσεται η μελέτη της οικογένειας. Παρουσιάζεται η ιστορική και συγκριτική μέθοδος μελέτης του θεσμού της οικογένειας: Οι θεωρίες για την επίδραση της κοινωνίας στη μορφή και τη δομή της οικογένειας (Engels, Morgan, Durkheim και οι σύγχρονες θεωρίες για το γάμο και τη συγγένεια στα πλαίσια τόσο της αρχαϊκής κοινωνίας (Levi-Strauss) όσο και της βιομηχανικής (Parsons). Αναλύονται κάποιες κριτικές θέσεις απέναντι στην οικογένεια που απορρέουν από τον υπαρξισμό (R.D. Laing), από την μαρξιστική παράδοση (Adorno, Horkheimer και Marcuse) και από το φεμινιστικό κίνημα. Επισημαίνονται οι αναφορές στην οικογένεια στο έργο του Freud και η συνεισφορά της ψυχοδυναμικής προσέγγισης στην κατανόηση της οικογένειας. Παρουσιάζεται εκτενώς η μελέτη της οικογένειας από τη σύγχρονη προσέγγιση της συστημικής θεωρίας. Τέλος αναλύονται οι λειτουργίες και η δομή της ελληνικής οικογένειας.

Η' Εξάμηνο (εαρινό)

α) Υποχρεωτικά μαθήματα

1) Διαταραχές των παιδιών στην προσχολική ηλικία

Διδάσκουσα: Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου

Περιεχόμενο μαθήματος: Παρουσιάζονται οι εξής ψυχοπαθολογικές ενότητες: διαταραχές του ύπνου και της διατροφής, διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής, διαταραχές της ομιλίας και του λόγου, παιδικός αυτισμός, παιδικές ψυχώσεις, νοητική καθυστέρηση και το σύνδρομο του ψυχοκοινωνικού νανισμού.

2) Συγκριτική Εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Μαρία Ηλιού

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Η Συγκριτική Εκπαίδευση και οι άλλες Επιστήμες της Αγωγής.
2. Επιστημολογικές προσεγγίσεις στις Επιστήμες της Αγωγής.
3. Προστασία και ανάπτυξη του παιδιού κατά τη βρεφονηπιακή ηλικία: ο ρόλος της οικογένειας, ο ρόλος της Πολιτείας.
4. Οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η Διακήρυξη

των Ηνωμένων Εθνών για την κατάργηση των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, η Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού.

5. Θεσμοί και ιδρύματα υποδοχής των παιδιών προσχολικής ηλικίας: βρεφικοί σταθμοί, βρεφονηπιακοί σταθμοί, παιδικές χαρές, παιδικοί κήποι, νηπιαγωγεία.
6. Η προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα.
7. Η προσχολική εκπαίδευση σε άλλες χώρες.
8. Οι διεθνείς οργανώσεις και η προσχολική εκπαίδευση.
9. Η κατάρτιση των νηπιαγωγών.

3) Λογοτεχνία - Παιδική Λογοτεχνία

Διδάσκων: Γιάννης Παπακώστας

Περιεχόμενο μαθήματος: Το απομνημόνευμα - Η πρώτη μεταπολεμική γενιά. - Ο Υπερρεαλισμός - Η παιδική λογοτεχνία από το 1930 και εξής.

4) Διδακτική Μεθοδολογία V - Πρακτικές εφαρμογές

Διδάσκων: Ευγενία Κουτσουβάνου

Περιεχόμενο μαθήματος: —

β) Κατ' επιλογήν μαθήματα

1) Ξένη Γλώσσα - Παιδαγωγική ορολογία II

Διδάσκων: ;

Περιεχόμενο μαθήματος: —

2) Εκπαιδευτική Πολιτική και Κοινωνιολογία της Γλώσσας II

Διδάσκουσα: Αλεξάνδρα Κορωναίου

Περιεχόμενο μαθήματος: Γλώσσα και Σχολείο - Οι θεωρίες της άνισης κατανομής του γλωσσικού και πολιτισμικού κεφαλαίου. Κριτική μελέτη των θεωριών του Μπερνστάιν για τη γλώσσα και το ρόλο της στη σχολική επίδοση. - Γλώσσα και ιδεολογία - Η θέση και ο ρόλος της ανάλυσης περιεχομένου στις κοινωνικές επιστήμες. - Τεχνικές της ανάλυσης περιεχομένου.

3) Προγραμματισμός στην εκπαίδευση II

Διδάσκουσα: Μαρία Ηλιού

Περιεχόμενο μαθήματος:

1. Ο εκπαιδευτικός προγραμματισμός και η υποχρεωτική σχολική φοίτηση.
2. Η διαρροή των μαθητών: μορφές, αιτίες, επιπτώσεις.
3. Νέες διαστάσεις του αναλφαβητισμού.
4. Ο αναλφαβητισμός στην Ευρώπη.
5. Ο αναλφαβητισμός και η αντιμετώπισή του στην Ελλάδα.
6. Κοινωνικό και ιδιωτικό κόστος της εκπαίδευσης. Η «δωρεάν παιδεία».
7. Δημόσια και ιδιωτική εκπαίδευση.
8. Εναλλακτικές επιλογές εκπαιδευτικής πολιτικής.
9. Χρησιμότητα και όρια του εκπαιδευτικού προγραμματισμού.

4) Ειδική Αγωγή II

Διδάσκουσα: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

Περιεχόμενο μαθήματος:

- I. Το τυφλό παιδί και το παιδί με δυσκολίες όρασης - Το κωφό και βαρήκοο παιδί - Το παιδί με σωματική αναπηρία: Γενικά - Αίτια - Προβλήματα από την εκάστοτε μελετούμενη αναπηρία - Ψυχοκινητική ανάπτυξη του παιδιού με ειδικές ανάγκες - Ψυχολογικά προβλήματα - Παιδαγωγικά προβλήματα - Εκπαίδευση - Σύστημα Braille - Βοηθητικά μέσα διδασκαλίας, Τρόποι επικοινωνίας - Ανάγκες ειδικών για την εκπαίδευση του παιδιού με ειδικές ανάγκες.
- II. Το παιδί με νοητική καθυστέρηση: Ιστορική αναδρομή - Βαθμίδες νοητικής καθυστέρησης - Γενετικά αίτια - Ορισμοί - Περιβαλλοντικά αίτια - Πρόληψη - Αντιμετώπιση - Εκπαίδευση - Ανάγκες ειδικών για την εκπαίδευση.
- III. Το παιδί με διαταραχές ομιλίας: Ομιλία - Λόγος: Διαταραχή του ρυθμού της ομιλίας - Διαταραχές άρθρωσης - Δισφασία - Αφασία.
- IV. Οι διαταραχές του λόγου στα παιδιά με ειδικές ανάγκες (νοητικά καθυστερημένα, με εγκεφαλικές παθήσεις, αυτιστικά).
- V. Το παιδί με διαταραχές της συμπεριφοράς: Έννοια, αίτια και μέγεθος του προβλήματος - Τρόποι προσέγγισης και αντιμετώπισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8**ΒΑΣΙΚΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ****8.1. Βασικές ημερομηνίες χειμερινού και εαρινού εξαμήνου**

Το Πρυτανικό Συμβούλιο στη συνεδρίαση της 31-5-90 μετά από εξουσιοδότηση της Παν/κής Συγκλήτου (συνεδρίαση 24-5-90) καθόρισε τη χρονική περίοδο διδασκαλίας και εξετάσεων του Α' και Β' εξαμήνου του Πανεπιστημιακού έτους 1990-91 ως εξής:

1. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ:**(από 1-10-90 έως 30-1-91)**

α) Περίοδος διδασκαλίας: (69 ημέρες)	από Δευτέρα 1 Οκτωβρίου 1990 έως Παρασκευή 18 Ιανουαρίου 1991
β) Περίοδος εξετάσεων:	από Δευτέρα 21 Ιανουαρίου 1991 έως Σάββατο 9 Φεβρουαρίου 1991
γ) Επίσημες Αργίες	
— Εθνική εορτή	Κυριακή 28 Οκτωβρίου 1990
— Πολυτεχνείο	Σάββατο 17 Νοεμβρίου 1990
— Διακοπές Χριστουγέννων- Νέου Έτους	από Σάββατο 22 Δεκεμβρίου 1990 έως Κυριακή 6 Ιανουαρίου 1991
— Παν/κή εορτή Τριών Ιεραρχών	Τετάρτη 30 Ιανουαρίου 1990

2. ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ**(από 11-2-91 έως 22-6-91)**

α) Περίοδος διδασκαλίας: (διάρκεια 70 ημέρες)	από Δευτέρα 11 Φεβρουαρίου 1991 έως Παρασκευή 31 Μαΐου 1991
--	--

- β) Περίοδος εξετάσεων: από Δευτέρα 3 Ιουνίου 1991
έως Σάββατο 22 Ιουνίου 1991
- γ) Συμπληρωματικές εξετάσεις: από Δευτέρα 2 Σεπτεμβρίου 1991
έως Σάββατο 21 Σεπτεμβρίου 1991
- δ) Επίσημες Αργίες
— Καθαρά Δευτέρα: 18 Φεβρουαρίου 1991
— Εθνική εορτή: Δευτέρα 25 Μαρτίου 1991
— Διακοπές Πάσχα: από Μ. Δευτέρα 1 Απριλίου 1991
έως Παρασκευή 12 Απριλίου 1991
Τετάρτη 1 Μαΐου 1991
- ε) Διακοπή μαθημάτων: την ημέρα των φοιτητικών εκλογών
και την επόμενη.

Η Σύγκλητος αποφάσισε συμπληρωματικά, ότι σε περίπτωση ανάγκης, η πιο πάνω εξεταστική περίοδος μπορεί να παραταθεί έως το τέλος της τελευταίας εξεταστικής εβδομάδας (23-9-88).

8.2. Ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων

Το πρόγραμμα κάθε εξαμήνου ανακοινώνεται χωριστά. Ανακοινώνεται το διδασκόμενο μάθημα, η ένδειξη υποχρεωτικό με το (Υ) εντός παρενθέσεως και κατ' επιλογήν με το (Ε), ο διδάσκων και τα αρχικά γράμματα επωνύμων των φοιτητών, που αποτελούν το τμήμα διδασκαλίας του μαθήματος, η ώρα και η ημέρα διδασκαλίας.

Η ανακοίνωση γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος.

8.3. Πρόγραμμα εξετάσεων*

Σε όλα τα μαθήματα ανακοινώνεται από τη Γραμματεία η ακριβής ημερομηνία, η ώρα, ο χώρος εξετάσεων και τα αρχικά γράμματα των επωνύμων των φοιτητών, που αποτελούν τα προσερχόμενα στις εξετάσεις τμήματα.

* Ο διδάσκων έχει τη δυνατότητα να εξετάσει «γραπτώς» ή «προφορικώς» τους φοιτητές. Στη δεύτερη περίπτωση θα ενημερώσει έγκαιρα τους φοιτητές για την ημερομηνία, την ώρα, το χώρο των εξετάσεων και για κάθε σχετική λεπτομέρεια μέσω της Γραμματείας του Τμήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Οι φοιτητές έχουν πλήρη ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, τους παρέχονται υποτροφίες, άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις, διευκολύνσεις στη σίτιση, μειωμένο (φοιτητικό) εισιτήριο, τα αναγκαία μέσα για την πολιτιστική τους καλλιέργεια και ψυχαγωγία και ειδική άδεια στους εργαζόμενους για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις. Δεν καταβάλλουν δίδακτρα και άλλα τέλη και τους χορηγούνται επίσης δωρεάν τα βιβλία και άλλα βοηθήματα που είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση του διδακτικού έργου.